

ערכה את המדור: ד"ר סמדר פלג BPT, PhD

במדור זה מוצגים תקצירים מתורגמים לעברית של מאמרים אשר פורסמו בספרות העולמית. על פי חוזי זכויות היוצרים של כתבי העת המוגדרים 'open access' (גישה פתוחה), אין צורך בהסכמת מערכת כתבי עת אילו לתרגום ופרסום התקצירים בעברית. במקרה של תקצירים שהופיעו בכתבי עת שאינם בגישה פתוחה, מערכת כתב העת של העמותה לקידום הפיזיותרפיה בישראל קיבלה אישור פורמלי לפרסם את התקציר המתורגם לעברית מעורכי כתבי העת הרלוונטיים. יש לציין כי מערכת כתב העת שלנו אחראית על תרגום התקצירים ועל כל שגיאה או שינוי במהות התכנים הנובעים מתהליך התרגום מאנגלית לעברית.

קול קורא: נשמח אם קוראי כתב העת יפנו את תשומת ליבנו למאמרים עדכניים אשר הופיעו בספרות העולמית ואשר עשויים לעניין את ציבור הקוראים שלנו. **במיוחד נשמח לפרסם כאן תקצירי מאמרים שפורסמו בספרות העולמית אשר עמיתים מישראל היו שותפים בהכנתם.**

היברידידות, שהעריכו את היעילות של TENS עבור כל סוג של כאב קליני במבוגרים. נכללו מאמרים שענו על קריטריוני הכללה מפורטים, והוצאו נתונים הקשורים לסקירות ולתוצאותיהן, כולל הערכות גודל ההשפעה (effect size estimates). נערך ניתוח תיאורי של הנתונים שחולצו.

תוצאות: נמצאו 169 סקירות המורכבות משמונה סקירות כלליות, שבע סקירות היברידידות ו-154 סקירות שיטתיות, מהן 49 מטא-אנליזות. יתרונות לטיפול ב-TENS נמצאו ב-69 מבין 169 הסקירות; היעדר יתרונות נמצא ב-13 מבין כלל הסקירות, וממצאים שאינם חד-משמעיים נמצאו ב-87 מהן. רק בשלוש מטא-אנליזות נאספו מספיק נתונים כדי לבטוח באומדן גודל ההשפעה (effect size estimate) (כלומר, ניתוח מצטבר של יותר מ-500 אירועים). עוצמת כאב נמוכה יותר נמצאה בטיפול ב-TENS לעומת טיפול ביקורת בכאבי שלד-שריר כרוניים ובכאבי צירי לידה, וצריכה נמוכה יותר של משככי כאבים נמצאה במהלך טיפול ב-TENS לאחר ניתוח. ההערכה חשפה חסרונות חוזרים ונשנים במחקרים מבוקרים אקראיים (RCT) שפגעו בהערכת היעילות וכתוצאה מכך במהימנות השיפוט לגבי יעילותו, ולפיכך מגבילים את אפשרות הסקת המסקנות.

מסקנות: הסקירה חושפת דוגמאות של מטא-אנליזות עם "מספיק נתונים" המצביעים על תועלת הטיפול ב-TENS. לא היו דוגמאות למטא-אנליזות עם "מספיק נתונים" שלא הוכיחו שום תועלת. לכן, אנו ממליצים לשקול TENS כאופציה טיפולית. המספר הגבוה של סקירות ללא נתונים דיים או עם

Does TENS reduce the intensity of acute and chronic pain? A comprehensive appraisal of the characteristics and outcomes of 169 reviews and 49 Meta-Analyses

Paley CA, Wittkopf PG, Jones G, Johnson MI

Medicina 2021, 57, 1060

<https://doi.org/10.3390/medicina57101060>

האם TENS מפחית את עוצמת הכאב האקוטי והכרוני? הערכה מקיפה של המאפיינים והתוצאות של 169 סקירות ספרות ו-49 מטא-אנליזות

תקציר

רקע ומטרות: אי-הוודאות לגבי היעילות הקלינית של גירוי עצבי חשמלי דרך העור (TENS) לשם הקלה על כאב נמשכת חצי מאה. עד היום, לא היה ניסיון לערוך סינתזה של כל הממצאים הנובעים מסקירות שיטתיות שנערכו עד כה. מטרת סקירה מקיפה זו היה להעריך באופן ביקורתי את המאפיינים והתוצאות של סקירות שיטתיות שמעריכות את היעילות הקלינית של TENS עבור כל סוג של כאב אקוטי או כרוני אצל מבוגרים.

חומרים ושיטות: נערך חיפוש במאגרי מידע אלקטרוניים של סקירות שיטתיות (systematic reviews), סקירות כלליות (reviews) המדווחות על סקירות שיטתיות, ושל סקירות

ואלגומטר, בהתאמה. החולים הוערכו לפני הטיפול ב-TENS ומייד לאחריו.

תוצאות: עוצמת הכאב (על-פי VAS) ואיכות הכאב (ציון שאלון הכאב של McGill) ירדו בצורה משמעותית ($p < 0.05$) בקבוצת ההתערבות (Burst TENS-1 Conventional TENS Group). נצפתה השפעה חיובית להתערבויות בהשוואה לקבוצת הפלצבו בכל תחומי שאלון הכאב של McGill ($p < 0.05$), למעט בעוצמת הכאב. סף כאב הלחץ עלה באופן משמעותי ($p < 0.05$) מייד לאחר הגירוי החשמלי בשתי קבוצות ההתערבות, אך לא בקבוצת הפלצבו. לא היה הבדל משמעותי בין שתי קבוצות ההתערבות.

סיכום: שתי שיטות טיפול ב-TENS השפיעו לטובה על אפיון הכאב. יתרה מכך, הן השפיעו על העלייה בסף כאב הלחץ. עם זאת, לא ניתן לקבוע על סמך מחקר זה איזו מהשיטות היא השיטה העדיפה לטיפול בכאבי גב תחתון כרוניים.

מילות מפתח: גירוי חשמלי (TENS), כאב גב תחתון, הערכת כאב, כאב כרוני, שיטות טיפול בפיזיותרפיה

ממצאים חסרי משמעות העיבה על הבנת יעילות הטיפול. המאמר מציע פתרונות לבעיות אלו בעתיד.

מילות מפתח: TENS, כאב, טיפול בכאב, אנלגזיה, יעילות, נירומודולציה, סקירה שיטתית, מטה-אנליזה

Immediate analgesic effect of two modes of transcutaneous electrical nerve Stimulation on patients with chronic low back pain: a randomized controlled trial

Ferreira Pivovarsky ML, Gaideski F, de Macedo RM, Guarda Korelo RI, Guarita-Souza LC, Liebano RE, Brandt de Macedo AC
Einstein (São Paulo). 2021;19: 1-8

השוואת ההשפעה המיידית של שני סוגי זרמים חשמליים באמצעות TENS על שיכון כאבים אצל אנשים עם כאבי גב תחתון כרוניים: ניסוי מבוקר אקראי

מטרה: להעריך ולהשוות את ההשפעות המיידיות של טיפול בגירויים חשמליים דרך העור (TENS) בין זרם קונבנציונאלי ובין זרם עם פולסים מתפרצים (burst) על שיכון כאבים אצל אנשים עם כאב גב תחתון כרוני (כג"כ).

שיטות: ערכנו ניסוי אקראי מבוקר בעל שלוש זרועות עם סמיות יחידה. בסך-הכול 105 חולים עם כאבי גב תחתון כרוניים לא ספציפיים בני 18-85 שנים חולקו באופן אקראי לשלוש קבוצות: קבוצת פלצבו (גירוי חשמלי מדומה), קבוצת TENS קונבנציונלית (פולסים ברצף, בתדר 100Hz, משך פולס 100µs, עוצמה לגירוי תחושתית), וקבוצת TENS עם פולסים מתפרצים (Burst) (בתדר 100Hz, מאופנן ב-2Hz למשך 100µs, עוצמה לגירוי מוטורי). כל הקבוצות קיבלו טיפול אחד באמצעות אלקטרודות המונחות על העור (TENS), למשך 30 דקות. עוצמת הכאב, איכות הכאב וסף כאב הלחץ נמדדו באמצעות סולם אנלוגי חזותי (VAS), שאלון כאב של McGill

Clinical supervisors' experience of giving feedback to students during clinical integrated learning

Sellberg M, Roaldsen KS, Nygren-Bonnier M, Halvarsson A
Physiother Theory Pract 2022 38(1): 122-131.
 doi: 10.1080/09593985.2020.1737996

הניסיון של מדריכים קליניים במתן משוב לסטודנטים במהלך הלימודים הקליניים

רקע: עבור סטודנטים בתחום מקצועות הבריאות, להתנסות הקלינית ישנו תפקיד חשוב בתהליך השילוב של הידע התיאורטי והידע המעשי. מתן משוב בונה (constructive feedback) הוא אבן יסוד בהוראה קלינית יעילה, אף על פי שהוא יכול להוות אתגר הן לסטודנטים והן למדריכים. ישנם נתונים מעטים בספרות על הניסיון של פיזיותרפיסטים שעוסקים בהדרכה במתן משוב מסוג זה לסטודנטים.

מטרה: לבחון את הניסיון של מדריכים קליניים בפיזיותרפיה במתן משוב לסטודנטים במהלך הלימודים הקליניים.

שיטה: 12 פיזיותרפיסטים רואיינו בקבוצות מיקוד על חוויותיהם במתן משוב לסטודנטים. הראיונות נותחו בכלים של ניתוח תוכן איכותני.

תוצאות: זוהו נושא אחד מרכזי סמוי שיצר מסגרת-על מקשרת: התפתחות וקבלת תמיכה רציפה במסגרת הרשתות החברתיות של מקום העבודה מקדמת את מיומנות מתן המשוב לסטודנטים. נוסף על כך, זוהו שלושה נושאים מרכזיים: 1. דיאלוג תומך, 2. מקצועיות, 3. אסטרטגיות מאפשרות.

מסקנה: המחקר הנוכחי מתמקד בחוויות של המדריכים הקליניים במתן משוב לסטודנטים במסגרת קלינית. הממצאים הראו כי מתן משוב לסטודנטים הוא חלק מהתפתחות מתמשכת, המקודמת באמצעות הרשת החברתית במקום העבודה, וכי המדריכים שאפו להתמקצע בטיפול ברגשות במפגשים בינם ובין הסטודנטים.

מילות מפתח: משוב, לימודים קליניים, חינוך רפואי, פיזיותרפיה, הנחיה

The efficacy of manual therapy in patients with knee osteoarthritis: A systematic review

Tsokanos A, Livieratou E, Billis A, Tsekoura M, Tatsios P, Tsepis E, Fousekis K.
Medicina 2021 57(7): 696
<https://doi.org/10.3390/medicina57070696>

היעילות של טיפול מנואלי במטופלים עם דלקת מפרקים ניוונית בברך: סקירה שיטתית

רקע ומטרות: דלקת מפרקים ניוונית (OA) היא בין המחלות הניווניות השכיחות ביותר הגורמות לכאב, לנוקשות ולירידה בתפקוד. לשם טיפול ב-OA, השתמשו בטכניקות ובשיטות שונות, ובהן טיפול ברקמות רכות ומתן תרגילים/תרגול וטיפול מנואלי. המטרה של סקירה שיטתית זו היא להעריך את היעילות לטווח הקצר והארוך של טיפול מנואלי במטופלים שאובחנו עם OA בברך. כל זאת בהתייחס להפחתת כאב, לשיפור טווחי התנועה ולעלייה ברמת התפקוד.

שיטות וחומרים: כדי לאתר מחקרים קליניים על מדגם אקראי ומבוקר (RCT) אשר התמקדו ביישומים של טיפול מנואלי בקרב מטופלים שאובחנו עם OA בברך, נערך חיפוש ממוחשב במסדי הנתונים PubMed, PEDro ו-CENTRAL. מילות המפתח שבהן השתמשו הן: Knee OA, WOMAC, Knee arthritis, MT, mobilization, ROM.

תוצאות: שישה מחקרים מבוקרים ואקראיים עמדו בקריטריוני ההכללה ונכללו בניתוח הסופי. ניתן להסיק מתוכם כי בטווח הקצר טיפול מנואלי מפחית את רמת הכאב, מעלה את טווח התנועה ומשפר את רמת התפקוד אצל מטופלים עם OA בברך.

מסקנות: טכניקות מנואליות יכולות לתרום באופן חיובי לטיפול בחולים עם OA בברך על ידי הפחתת הכאב ושיפור התפקוד. יש צורך במחקר נוסף כדי לחזק את הממצאים הללו על ידי השוואת היעילות של טיפול מנואלי לשיטות התערבות אחרות, הן בטווח הקצר והן בטווח הארוך.

מילות מפתח: דלקת מפרקים ניוונית בברך, טיפול מנואלי, שיטת מאליון